बलयोगात् फलसंशकर्त्तयोः। आरार्कजयोस्त्रिकोणगे चन्द्रेऽस्ते च विलूयतेऽन्वया। दृष्टेऽमरराजमन्त्रिणा दीर्घायुः सुखभाक् च स भूतः। पापेक्षिते तुहिनगा वुदये कुजेऽस्ते॥ त्यक्तो विनश्यति कुजार्कजयोस्तथाये। सौम्येऽपि पश्यति तथाविधकस्तमेति सौम्येतरेषु परहस्तगतोऽप्यनायुः। पितृमातृगृहेषु तद्बलात्तरुगालादिषु नीचगैः शुभैः। यदि नैकगतौ तु वीक्षितौ लग्नेन्दू विजने प्रसूयते। मन्दर्क्षांशे शशिनि द्विपुत्रे मन्दृष्टेऽङ्गे वा तद्युक्ते वा तमसि शयने नीचसंस्थैव भूमौ। यद्वाशिर्व्रजति हरिजं गर्भमोक्षस्तु तस्मात् पापैश्चन्द्रात् अरशुभ४गतैः क्लेशमाहुर्जनन्याः"। अथ सूतिकागृहमानम् "अष्टहस्तायतद्वारं चतुर्हस्तविशालकम्। प्राचीद्वारसुदग्द्वारं विदध्यात् सूतिकागृहम्"। आसन्नप्रसवायालक्षणमाह "यात्रे हि शिथिले कुक्षौ सक्थ्नि हृदयबन्धने। सशूले जघने नारी विज्ञेया प्रसवोत्सुका। आसन्नप्रसवायास्तु कटीपृष्ठन्तु सव्यथम्। भवेत्सुप्तः प्रवृत्तिश्च मूत्रस्य च मलस्य च"। अथाशुप्रसवाया उपचारः "तैलेनाभ्यक्तगात्राणां संस्वेदोष्णोपचारिणा। यथागूम्यायवेत् कोष्णां मात्रया घृतसंयुताम्। ततोपधाने मृदुभिर्विस्तीर्णे शयने शनैः। आभुग्नसक्थि चोत्तानां नारीं लिङ्गेद्व्ययान्विताम्"। (अभुग्नसक्थि असङ्कोचितोरुः) अथ धात्री "चतस्रोऽप्यङ्गनीयाश्च लावण्ये कृतशोभिताः। दृढाः परिचरे युक्ताः सम्यक् छिन्नकराः स्त्रियः"। अथ तत्कृत्यम् "अपत्यमार्गं तैलेन समभ्यज्य समन्ततः। एका तु ताश्च सुभगे! प्रवाहस्वेति तां वदेत्। अव्यग्रा मा प्रवाहिष्ठाः प्रवाहेथा व्यथा यदि। प्रवाहेथाः शनैः पूर्वं प्रवाहेथ ततःपरम्। ततो न कृतरं गर्भो योनिद्वारसमागते। अप्रवाहितो गर्भो यावत् पतति भूतले"। व्यथारहितायाः प्रवाहणाद्दोषमाह 'मूर्छां वा वमिरं कुर्यात् श्वासकासज्वरान्वितम्। सूते स्रस्तनुं बालमकाले च प्रवाहणात्" भावप्र०। नवममासादिप्रसवकालश्च नारीणामन्यजन्मनां मासामेदाच्चन्द्रला ज्ञाः

प्रसवक पु० प्रसवेन पुष्पादिना कायति कै-क। पियालवृक्षे गन्धमाला। [हन्ते (ॐ) कमरः।

प्रसवबन्धन न०बन्ध-करणे ल्युट् प्रसवस्य पुष्पादेः बन्धनम्।

प्रसवस्त्री स्त्री० ६त०। प्रसवस्य स्त्रीव वा। १उत्पत्तिस्थाने २मातरि च।

प्रसविष्ट पु० प्रसूते उत्पादयति प्र+षू-सूतेः उत्पादनार्थस्यात् तच्। १पितरि शब्दरत्ना० निरु० ६।२१। प्रसूतौ २मातरि स्त्री ङीप्।

प्रसविन् त्रि० प्र+षू-शीलार्थे इनि। प्रसवशीले।

प्रसव्य त्रि० प्रगतं सव्यं वामत्वम्। १प्रतिकूले अमरः। कर्मणि यत्। २प्रसवनीये त्रि०।

प्रसह त्रि० सहति प्र+सह-अच्। १प्रकर्षेण सोढरि प्रसह्य बलात्कारेण भजयतीति प्रसहः। बलात्कारेण भक्षके २खगभेदे "काको गृध्र उलूकश्च चिल्लश्च शशघातकः। चाषो भासश्च कुरवः इत्याद्याः प्रसहाः स्मृताः" शशघातकः (बाज) इति लोके "प्रसहाः कीर्त्तिता एते प्रसह्याच्छिद्य भक्षणात्। प्रसहाः खलवीर्य्योन्मत्तांसं भजयन्ति ये। ते शोषभस्मकोन्मादैः युक्तवीर्या भवन्ति हि" भावप्र०।

प्रसहन त्रि० प्रगतं सहनं यस्य। १क्षमारहिते २हिंस्रपशुभेदे पुंस्त्री० "शार्दूलसिंहशरभर्क्षतरक्षुव्याघ्रेऽन्यान् प्रसह्य विनिहत्य निवर्त्तयन्ते। ते कीर्त्तिताः प्रसहनाः पललं तदीयमर्शःप्रमेहजठरामयकाशहारि" राजनि०। भावे ल्युट्। ३व्यालिङ्गने प्रकर्षेण प्रक्षमायां च।

प्रसह्य अव्य० प्र+सह-ल्यप्। १हठादित्यर्थे अमरः "प्रसह्य तेजोभिरसंख्यतां गतैः" माघः। प्र+सह-कर्मणि भक्ष्यार्थे यत्। प्रकर्षेण २सोढुं शक्ये त्रि०। [गचौरे त्रिका०।

प्रसह्यचौर पु०प्रसह्य बलात्कारेण चौरः। (डाकाइत)प्रका-

प्रसह्यहरण न० प्रसह्य बलात्कारेण हरणम्। १क्षत्रियेण कन्यायाः बलाद्धरणे भा०आ० २१९अ०। २कठेन हरणे (डाकाइति) प्रसह्यहरणं च साहसभेदः। [२१४२१।

प्रसहन् त्रि० प्र+सह-क्विन्। प्रसहनकर्त्तरि क्षमे काल्या०

प्रसातिका स्त्री सो-क्तिन् प्रसता सातिरस्याः कप् प्रा०ब०। अणुधान्ये सूक्ष्मधान्ये रत्नमाला।

प्रसाद पु०प्र+सद-भावे घञ्। १नैर्मल्ये २अनुग्रहे ३काव्यगुणभेदे ४लास्ये ५प्रमक्षे ६देवनैवेद्ये ७गुरुजनभुक्तावशिष्टे च अमरः। काव्यगुणभेदश्च रसस्यैव धर्मभेदः शब्दानां तथात्वसमुपचारात् यथोक्तं सा०द० "रसस्याङ्गित्वमाप्तस्य धर्माः शौर्यादयो यथा"। गुणाः यथा स्वस्वाङ्गित्वमाप्तस्यात्मन उत्कर्षहेतुत्वात् शौर्यादयो गुणशब्दवाच्याः तथा काव्येऽङ्गित्वमाप्तस्य रसस्य धर्माः। स्वरूपविशेषाः माधुर्य्यादयोऽपि स्वसम्बन्धिपदसन्दर्भस्य काव्यव्यपदेशभाजो औपाधिकानुगुणत्वमाप्ताः स्वरूपैः"। यथा चैषां